

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K
Félévre 31.000 K. Negyedévre 16.000 K
Egyes szám ára — — — — — 1.500 K

Budapest, 1924.

V. évfolyam, 44. szám.

Vasárnap, november 9.

† Nagyatádi Szabó István.

Irta: Schandl Károly dr.

«Pihenni megyek haza, mert nagyon fáradt vagyok. Aztán majd visszatérek közétek s újra együtt dolgozunk... Rám fér már egy kis pihenés...» — ezekkel a szavakkal búcsúzott tőlem, mikor utolsó találkozásunk alkalmával kértem, hogy jöjjön vissza s ama reményemnek adtam kifejezést, hogy most már rövidesen viszontlátjuk elárvult minisztériumában.

És elment pihenni, — de örökre. Elment kis falujába, Erdősokonyára, ahol bölcsőjét ringatták, ahol első közéleti sikereit aratta s ahol mindvégig megértették. A jóságos Gondviselés megengedte, hogy ne kelljen neki a «bűnös» nagyvárosban meghalni, hanem a lombhullató, madárdalozó kis faluban, melyet szeretett, mely szerette, melyért élt és halt.

Nagyatádi Szabó István meghalt.

E néhány szóban mennyi fájdalom nyilallik szerte a hazában, Nagymagyarország tizenháromezer falujában. A falu népének, az elfelejtett,

az elhanyagolt falvak becsületes népének harcos vezére volt, aki nemcsak magát tette nagygyá, hanem alkotott is, legtöbbet akkor, mikor a legkevesebb tapsot aratta.

A falu földművelő polgárságát a végpusztulás fenyegette a század végén az uzsora és

rossz esztendők miatt. A gazdasági liberalizmus elnyelésével fenyegette a középbirtokos osztály után a kisbirtokosságot is. Megindulta szövetkezeti és gazdasági mozgalom, egy faját szerető magyar főúr, Károlyi Sándor gróf biztatására. A falu kisgazdátársadalma megkezdte a maga szabadságharcát s öntudatra ébredt.

Mikor mi, fiatal falujárók, a Széchenyi-Szövetség zászlaja alatt Erdősokonyára értünk, már a század hatodik esztendejében csodálkozva halljuk a csokonyai birónak pompás szónoklatát, zseniális megnyilatkozását s kuruc síkraszállását kisgazdátársainak jogaiért. Rá néhány évre a képviselőházba küldik. Ott új hangokat üt meg. A falu

sérelmeit mondja el s pártot alakít. A közjogi harcok idején sem szakít még a közjogi állásfoglalással. «Függetlenségi és 48-as gazdapárt»-nak nevezi el a pártját, melyben elejétől fogva vele van leghűségesebb barátja, Mayer János, aki Károlyi Mihály gróffal verekedve, jutott be az országháza.

Nagyatádi Szabó István távol állott a forradalom szervezésétől. Az összeesküvők felforgató munkájában nem vett részt, sőt ellenkezőleg, készséggel csatlakozott azokhoz, akik a forradalom kitörését meg akarták akadályozni egészséges reformokkal. A király hívására október végén Hadik János gróf miniszterelnöksége alatt vállalkozik a földművelésügyi tárca vezetésére először, és pedig a földreform programjával. Mikor kitört a forradalom, aggodó lélekkel ment haza s onnan csak decemberben tért vissza, mikor is pártját kisgazdapárttá alakítva, a gazdaköri és szövetségesei vezetői által alakított földművespárttal egyesülten ment bele a küzdelembe — a forradalmárok ellen.

Az orozslánok barlangjába is csak úgy tudták becsalni, hogy azt hitte, hogy sokat szenvedett népének a földreform útján megnyugvást hoz. Csalódott. De a szenvedések és csalódások nem vették el hitét. Az újraébredéskor újra találkozik régi, hűséges fegyvertársaival. De találkozik az agrárgondolat acélos lelkű atlétájával, Rubinek Gyulával is, akivel kezét fog s diadalra viszi a választásokon a kisgazda- és földművespárt zászlaját.

Soha párt még oly becsületesen nem viselkedett. Első dolga volt programját beváltani s egymásután jöttek a földreform, a progresszív adózás, a mezőgazdasági érdekképviselő, a hadiözvegyek és rokkantak segítésének törvénybeiktatása, a maximálás és rekvirálás megszüntetése és a sok más eredmény az ország érdekében.

Mostoha gazdasági és külpolitikai viszonyok közt, elfajult sajtóerkölcsek és förtelmes közéleti hajszák közepette kellett dolgozniok. Rubinek Gyulát törte meg először az ádáz üldözés. Nagyatádi Szabó István volt az egyedüli, aki szegénynek elégtételt adott, mikor két hónapja rámutatott, hogy a sárral dobált, panamákkal vádolt kitűnő hazafi vagyon nélkül halt meg. Nélkülöző családja felé ő nyújtotta a megbecsülés nemzeti pálmáját s tetemre hívta a sárral dobálódzókat, hogy miért némultak el a szegénység láttára s miért nem ismerik be súlyos botlásukat. Már akkor érezte, hogy ő is osztozik Rubinek Gyula sorsában. Elérte őt is a mai Magyarország elfajult közéleti állapotának mérge. Üldözték és hajszolták, akik becsületestörekvéseit egyes eszközökkel nem tudták letörni. Panamákkal vádolták nyíltan vagy alattomosan s háromezer holdak urának híresztelték.

Vértanu lett Szabó István. Egészségét, családi boldogságát és kis falusi nyugalmát áldozta föl s viszonzásul sárt, rágalmat és üldözést kapott. De kapott sze-

retetet, megértést és nagy nevet. Nem hiába dolgozott, sokat alkotott a legnehezebb viszonyok között is.

A magyar politikában diadalra vitte a népies agrárirányzatot, mely a keresztény világfelfogással párosult. Egész Európában ő volt az a népies agrárvezérek közül, aki bölcs mérsékletével a szélsőségeket magától elhárította s ezzel politikáját a bukástól megóvta. Csak az elfogultak mondhatták róla, hogy nem volt gazdasági programja. Hiszen alig volt földművelésügyi miniszter, aki nehezebb viszonyok közt, kevesebb anyagi erővel és rövidebb idő alatt annyit alkotott a földművelésügyi miniszteri székben. Földreformjáról a külföldön is elismerik, hogy legsikeresebb egész Kelet-Európában. Az Alföld fásításával s a magyaránnyú csatornarendszerek építésének megkezdésével, a permetező öntözés bevezetésével szélsőséges klímánk ellen védte mezőgazdaságunkat. A többtermelés érdekében a nemesített gabona- és burgonyavetőmagot terjesztette el a kisgazdák között is. A mezőgazdasági kamarák felállításával törvényes képviselőhöz juttatta a mezőgazdaságot. A téli gazdasági iskolák szervezésével a gazdasági szakoktatás népies irányait jelölte meg. A mezőgazdasági munkásság érdekében hozott törvényeivel egész Európát megelőzte. A mezőgazdaságot a külforgalom terén is főlzabadiította. Kormányzása alatt készült az új bortörvény, az erdészeti igazgatás újjászervezése és a tejszövetkezeti hálózat fölélesztése. A tönkrement magyar állattenyésztés az ő minisztersége alatt pótolta mind a hiányokat, úgyhogy ma minden téren elérte mezőgazdaságunk a békebeli színvonalat.

Nagyatádi Szabó István sokkal több tapsot arat, ha ellenzékbe megy s támadásba megy át. De ő többre becsülte minden pillanatnyi sikernél az alkotó munkát s feláldozta népszerűségét az országért. Örök érdeme marad s ez teszi történelmünk nagy emberévé, hogy a falu népét összehozta a magyar értelmiséggel s az ország újraépítésébe állította be gazdag erőit. Ez a nagyszerű hazafias belátás érvényesült legutóbb is, mikor Bethlen István gróffal újra összefogott s mely Bethlen István szeméből kicsordította azt a pár könnyecseppet Szabó István halálhírére.

Nagyatádi Szabó Istvánt hiába rángatták jobbra és balra. Egyenes úton haladt, mert tudta, hogy a falu népének is legfőbb érdeke, hogy az ország újraépüljön új pusztulás helyett. Bennünket, aki diadalmas pártjával vonultunk a parlamentbe, ez a célkitűzés kötelez.

Nagyatádi Szabó István nincs többé, de most látjuk, hogy történelmi alakja megszületett. Népszerűbb, mint hittük. S szelleme örökké él közöttünk... Siratjuk és áldjuk. S áldó szelleme ott él az apró kis falvak rozsmaringos házikóiban, melyekért élt és halt...

Képek Nagyatádi Szabó István temetéséről.

Balról: Bethlen István gróf búcsúztatót mond. — Jobbról: A koporsó.

Életrajza.

Nagyatádi Szabó István 1863-ban született a somogy megyei Erdőcsokonyán. Református szülőfalujában végezte. 1883-ban bevonult katonának s a kaposvári 44. gyalogezred Budapestben állomásozó zászlóaljában teljesítet szolgálatot. Mint szakaszvezető került vissza falujába, ahol nehéz munkában teltek el évei. Az Országgyűlési Almanach 1910. évi kiadásában maga írta meg, hogy mennyi fáradozással kereste meg a mindennapi kenyerét.

Földmunkásból miniszter.

Volt arató, részes cselő, napszámos, fuvaros, árokhányó, erdei famunkás, munkált feles földet, réteket, szolgált robotot, együtt dolgozott az uradalmi cselédséggel s ezzel a szorgalmas, kemény munkával sikerült is kis birtokát tehermentesíteni, sőt némileg gyarapítani is. Kévszab szabad idejét önműveléssel töltötte, a pihenésből kiszakított órák alatt olvasgatott, tanult, mintha csak érezné volna, hogy a sors őt a magyar földművelésügyi miniszterévé szemelte ki. Egyenes, tiszta jelleme az egész község rokonszenvét megnyerte s a közbizalom egymásután állította őt a községi intézmények élére. Volt tüzoltóparancsnok, olvasóköri pénztáros, hitelszövetkezeti igazgatósági tag, községi előljáró, fogyasztási adókezelő és községi bíró. 1900-ban kezdett a közügyekkel foglalkozni s négy év múlva már Somogyvármegye törvényhatósági bizottságának tagja lett. A vármegye közgyűlésein erélyesen szállt síkra a kisbirtokosok érdekében, később pedig megalakította a Somogy megyei Kisbirtokosok Egyesületét, amelynek elnöke lett. Ekkor már messze vidéken olvasott, tanult ember hírében állott; hívei, tisztelői egyre gyarapodtak s az 1908-i választáskor a bizalom őt a nagyatádi választókerület képviselőjévé választotta.

„Mindent a magyar nép boldogulásáért.”

Gazdasági programmal győzött az 1910. évi általános választásokon is a nemzeti munkapárt jelöltjével szemben. Az országgyűlés képviselőházában sokszor felszólalt a kiszagda és földművelésügyi miniszterévé válni. A választások után hazament birtokára gazdálkodni, de csakhamar visszahívták Budapestre s felkérték, hogy vállalja el a Károlyi-kormányban a tárcanélküli népgazdasági miniszterséget. Szabó István — hogy a zárvaros időkben kellő helyen megővhesse a kiszagdatársadalom érdekeit — elvállalta a miniszterséget. A Berinkey-kormányban is helyet foglalt, de mikor látta, hogy a kormányzat mindinkább balfelé toódik el s különösen Buza Barna földművelésügyi miniszternek a nagybirtokos szocializálására és termelőszövetkezetekké való átalakítására irányuló mozgalmát s a szociáldemokratáknak adott felhatalmazások a kommunizmus felé sodorják az eseményeket, 1919 március elején beadta lemondását. A proletárdiktatura kitérősekor ismét elhagyta Budapestet és Erdőcsokonyára utazott vissza. A vörös terroristák állandó megfigyelés alatt tartották s egyízben le is akarták tartóztatni, mert attól félték, hogy a kiszagdákkal ellenforradalmi mozgalmat fog szervezni. Ezért állandóan egy nemzetközi bolsevista zászlóalj tartottak a faluban.

Atni, mert attól félték, hogy a kiszagdákkal ellenforradalmi mozgalmat fog szervezni. Ezért állandóan egy nemzetközi bolsevista zászlóalj tartottak a faluban.

Az ellenforradalom győzelme után 1919 augusztus 7-én Friedrich István első kormányában földművelésügyi miniszterré nevezte ki József főherceg kormányzó, a kormány újjáalakítása után azonban tárcájáról lemondott. Az úgynevezett koncentrációs kormányban a közéletmelzési tárcát kapta meg s azt Simonyi-Semadam Sándor miniszterelnöksége alatt is megtartotta. A nemzetgyűlési választásokon a nagyatádi kerület ismét egyhangulag képviselőjévé választotta. A Telegi-kormányban földművelésügyi miniszter lett s az lett Bethlen István gróf kormányában is.

A földreform.

Már a mult nemzetgyűlésen megvalósította a kiszagdapárt egyik sarkalatos kívánságát: a földbirtokreformot, amelyet először ő sürgetett a képviselőházban s amelynek részleteit is ő dolgozta ki. Pártjának, a kiszagdapártnak mindvégig körülrajongott, nagytekinthető vezére maradt, akinek szava mindig súlyosan esett a latba.

És ez a ragyogó pályafutás, amely néhány évtized alatt az ország egyik legnagyobb államférfijává, a magyar történelem újabb korának egyik leghatalmasabb egyéniségévé magasztotta az erdőcsokonyai szegény részesaratót, nem változtatta meg Szabó Istvánban az embert. Kegyelmes úr korában is ugyanez az egyszerű, hivalkodástól ment ember maradt, mint amilyennek szülőfalujában ismerték — és szerették. Ugy élt, mint a legegyszerűbb kispolgár. Állandóan hivatalában étkezett a tisztviselő konyhájáról s mindig ugyanezeket a szerény ételkeket fogyasztotta, akárcsak a legkisebb hivatalnok. Dohány-utcai lakása egyetlen szerény szobáskából állott, pedig ott sokszor reggelig dolgozott, az országos gondok nagy súlya alatt mélyen iratok fölé görnyedve.

A kegyelmes úr mint ember.

Kegyelmes úr volt, nevét a magyar történelembe írták be cselekedetei, alakját alázatos tisztelettel süvegették meg mindenütt — s jóságot sugárzó, szelíd szemében frissfűvű virágos magyar mezők, ringók, aranyló buzaföldek képe ragyogott. Mert a kegyelmes úr örök rajongója volt a magyar földnek, szívében olthatatlan szerelmet érzett a somogyi virágos dombok iránt, nem volt előtte különös illat a harmatos mezők illatánál s nem ismert edesebb zenét a báránnyelűs ég tengerében szárnyaló pacsirta szavánál... Kegyelmes uramotok mindenütt, de ő akkor volt boldog, ha szülőfalujában Pista bácsinak szólították a fiatalok s kedves komámnak a régi pajtások. S csak akkor mosolygott a szívéből túlradó örömtől, ha kicsi unokái a téréden lovagoltak s ha gügyögő szavakkal becézve, kacagva mondogatták: nagypapa...

Kegyelmes úr volt s Pista bácsi szeretett volna lenni ismét, mint régen, amikor még a somogyi kis faluban élte napjait, pengette a kaszát s verejtékezett a többi verejtékes magyar között, amikor még nem tette lábát arra az útra, amely a magyar történelembe vezetett. Nap-nap után tervezgette-színezgette a boldog jövődőt, amikor ithagyhatja a politikát, amelyben vezérére emelte a faja iránt érzett kötelesség — és hazamehet a somogyi falucskába, ahol szebb a hajnal, az alkony, szebb az egész élet. Csak két nappal ezelőtt is arról álmodozott, hogy megint kiinn barangozhat a madárfütyös somogyi erdőben s pacsirtadalos mezőkön

s csendes esteken elgyönyörködhetik, mint gyulnak fel a mérhetetlen mennyiből milliárd csillaggyertyái. Mert olthatatlan vágyú szerelmese volt a magyar földnek...

Hazament és örökre kicsiny falujában marad... Ő, nem így gondolta ő s nem így várták barátai... A kegyelmes fűből a nemzet halottja lett. De az erdőcsokonyai kriptá fölött édesebben fognak dalolni a pacsirták s éjszakánként millió tücsök fogja kisérni a halott álmát. A halottét, aki a magyar földért, a magyar népért él s aki örök álmában is a magyar mezőről álmodik, amelynek olthatatlan vágyú szerelmese volt mindig...

Nagyatádi Szabó István halála.

Október hó 30-án, csütörtökön reggel utazott le Erdőcsokonyára nagyatádi Szabó István, hogy az utolsó hetek izgalmai után kipihenje magát családja körében. Az utóbbi napokban fáradtságról és kimerültségről panaszokodott és többször mondogatta, hogy alig várja a pihenést. Pénteken gazdaságát tekintette meg. Szombat reggel ismét földjére készült kimenni. Vadászársai reggel kilenc óra körül érkeztek érte. A miniszter vállára vette puskáját és a társasággal az udvarra ment, hirtelen azonban, bocsánatot kérve, ismét visszatért szobájába. A társaság az udvaron várakozott. Amikor nagyatádi Szabó István hosszabb ideig nem került elő, érte mentek. Szobájában ülő helyzetben, eszméletlen kívüli állapotban találták. Nyomban orvost hívtak, aki agyvérzést állapított meg. Az orvos intézkedésére a közeli Babocsa községből egy másik orvost is Erdőcsokonyára hívtak. A két orvos érvágást alkalmazott, mire a beteg kissé megnyugodott, de eszméletét ekkor sem nyerte vissza és állandóan hörgött. *Délután 1 óra 20 perckor meghalt.*

Haláláról a család azonnal értesítette a kormányt és a Kisgazdapártot.

A részvét.

Nagyatádi Szabó István halálhíre mélyeséges megdöbbenést és fájdalmat keltezt szerte az országban. Az elhunyt özvegyének a legelsők között küldött részvétlátiratot a kormányzó, a miniszterelnök, a kormány tagjai, Schandl Károly államtitkár, a földmívelésügyi minisztérium, a képviselők, hatóságok, a Kisgazdapárt központja és helyi szervezetei és nagyon sokan mások. Gyászjelentést kiadott a család a földmívelésügyi minisztérium, a Kisgazdapárt és a Falu-Szövetség. A nagy halott temetéséről a kormány gondoskodott. Az erdőcsokonyai polgárok egyetlen nap alatt — vasárnap — kriptát építettek vezérüknek. A holtestet kettős rézkoporsóba helyezték és szobájában ravatalozták fel.

A temetés.

Hétfőn, november 3-án, reggel 7 óra körül indult el a budapesti keleti pályaudvarról a különvonat, mely Bethlen István gróf miniszterelnököt, a kormány tagjait, a politikusokat, valamint a gazdasági és társadalmi küldöttségeket vitte Erdőcsokonyára. A különvonat zsúfolásig megtelt, a szerelvénykocsi telve volt koszorúval. Bethlen István gróf miniszterelnök a kormány tagjaival, Mayer János pártelnökkel és Almássy László ügyvezető elnökkel a szalonkocsiban foglaltak helyet. Külön fiúkében ültek Pintér százados, aki József királyi herceget képviselte és Ravasz László dr. református püspök aki a gyászszertartást végezte. Tizenegy óra tájban érkezett a vonat Somogy vármegye határára. Dombóvár után újabb és újabb küldöttségek szálltak a vonatra. Somogy megyében a különvonatot minden állomáson gyászbaöltözött lakosság várta. Nagyatádon, az elhunyt kerületének székhelyén mindenki gyászát öltözt. A gyászborul Erdőcsokonyára felkeltőkkor érkezett meg a vonat. Éhn Kálmán képviselő és a községi előjáróság vezetésével nagyobb küldöttség várta a különvonaton érkező miniszterelnököt és a velejött politikusokat. Ezután Bethlen miniszterelnök és a politikusok a házat körülvevő gyászoló tömeg sora alá mentek a ravatalhoz. A koporsó üvegfedelén keresztül utoljára még megszemléltek nagyatádi Szabó István nemes vonásait, amelyeket alig változtatott meg a hirtelen jött halál. Bethlen miniszterelnök a ravatal megtekintése után a szomszédzsobában levő családtagoknak: az elhunyt özvegyének, édesanyjának és gyermekeinek könnyekig meghatva fejezte ki részvétét. Ezután hét képviselő vállára emelte a koporsót és kivitték az udvarra. Halka Sándor református esperes mondott imát, majd a helybeli dalárda gyászdalokat adott elő. Ezután az erdőcsokonyai képviselőtestület tagjai átvitték a koporsót a templom elé. A ravatalt elborította a koszorú erdejé.

A ravatalnál Ravasz László püspök mondott legelőször búcsúztatót.

— Nagyatádi Szabó István csodálatos tehetségét — mondotta többek közt — a politikában vitte diadalra. Nem az a csodálatos tény, hogy miniszter lett, hanem az, hogy a magyar kis-

gazdáknak a szellemi és erkölcsi erőt államférfiúi mértékig emelte, anélkül, hogy mássá lett volna, mint azelőtt volt. *Ő az első földműves, aki a legnagyobb példát mutatta meg.* Nagyatádi Szabó nemcsak egy politikai szereplő, benne feltétlenül a magyar teremtő lelke dolgozott. Szerette fajtáját és a magyar gazda önértetének emelésére, politikai súlyának gyarapítására senki annyit nem tett, mint ő. De azért sohasem izgatott. Olyan, mint a csikós, nyereg és zabla nélkül vágta át mezőkre. Nem a lova viszi őt, hanem ő a lovat. Odamennek, ahova ő akarja és ott állnak meg, ahol ő akarja. Ő volt az a magyar politikus, aki az utolsó tíz esztendőben a legnagyobb kísértéseknek volt kitéve és ezek között a legbecsületesebben megállott. Nemzeti csapás, hogy élete előbb végződött be, mint küldetés.

A püspök mélyeséges hatású beszéde után Huszár Károly, a nemzetgyűlés elnöksége nevében búcsúztatta el a halottat, majd Bethlen István gróf miniszterelnök vett búcsút a megboldogulttól.

A miniszterelnök búcsúja.

— Életében derék szolgája volt nemzetének — mondotta a miniszterelnök — aki rendíthetetlen híve volt kormányzójának és pótolhatatlan munkása a magyar kormányknak. A háború előtt ő volt az, aki megszervezte gazdatiszait, aki megalkotta a kisgazdapártot és a szociális igazságok legfontosabbjába érdekében tett lépéseket. Nagyatádi Szabó István a magyar földreform megalkotója és megtestesítője, ennek a munkának szentelte egész életét. És amikor ezt tette, nem azért tette, hogy szakszakot és ezreket koldussá tegyen, hanem hogy a szegényeket fölemelje arra a polcra, amely őket is részesévé teszi ennek az egész nemzetnek. Nagyatádi Szabó István azok közül a ritka emberek közül való volt, akik nagy általános emberi ideálért küzdöttek, de ezt a küzdelmüket kapcsolatba tudta hozni a reális élettel. Csak mi, munkatársai tudjuk, mekkora veszteség érte a nemzetet, mi tudjuk ezt, akik hosszú ideig küzdöttünk vele együtt. De sűrőn fogadalmat teszünk. Azt a munkát, amelyet megindítottál, amelyet a Gondviselés nem engedett bevezetni, mi becsülettel fogunk igyekezni végrehajtani úgy, ahogy azt te átgondoltad.

Ezután Mayer János, a Kisgazdapárt elnöke, a következőket mondotta:

— A Te pályád, Szabó István, különálló, tüneményes pálya volt. A földből kisarjadva, magas ívelésben érte el a magyar politikai élet égboltját, ahonnan mint hulló csillag tüntél el, fényes sávval világítva meg távozásod útját. 1910-ben az országgyűlésen mondottad: *«nem sebeket ütni, hanem sebeket gyógyítani jöttünk ide!»* Ezzel a mondattal határozta meg pártunk alapkövét és azt majdnem két évtizedes politikai pályád alatt egy pillanatra sem tévesztetted el szem elől, akkor sem, amikor az egész magyar politika rajta nyugodott. Ez tett Téged nagygyá és halhatatlanná. Legyen neked édes a nyugalom annak a földnek ölen, melyért annyit dolgoztál, melyet úgy szerettél. Fogadalmat teszünk arra, hogy soha nem fogunk letérni arról az útról, melyet életedben megjelöltél.

Végül Taly Jakab államtitkár a földmívelésügyi minisztérium és Almássy Imre gróf a gazdatiszadalmi intézmények nevében mondottak végső búcsút.

Almássy Imre gróf beszéde után megkondultak a harangok, megmozdult a tömeg. A ravatal körül elhelyezett koszorúkat két kocsi rakták és hat képviselő az ezüstszínű lepellet borított koporsót a gyászkoszóra helyezte. Lassan, méltóságteljesen indult meg a gyászmenet. A menet élén haladt a helyi dalárda. A kocsi mellett diszruhás hajduk és csendőrök haladtak. Cigányzenekar követte a koszorúkosokat a *Lehullót a rezgőnyárfára levele* dallamával. Közvetlenül a halottkocsit után haladtak az elhunyt családja, rokonai, barátai, tisztelői, a kormány tagjai, a képviselők és a több, mint tizezerfőnyi tömeg.

A halottkocsiról újra képviselők emelték le a koporsót és vitték a nyílt sírhoz. A sírhely előtti teret teljesen elborította a koszorúk halma. Most Kovács J. István budapesti református teológiai igazgató mondott imát, majd Tallián Andor Somogy vármegye alispánja a megyei törvényhatóság, Bán Ignác helybeli plébános Erdőcsokonyára, Györök József református lelkész a nagyatádi választókerület nevében búcsúztak el a halottól. Végül az egyes községek és küldöttségek helyezték el koszorúikat, aztán a helyi dalárda gyászéneke közben a koporsót leeresztették a sírba.

Bethlen István gróf miniszterelnök és a kormány tagjai öt óra körül indultak vissza különvonaton Budapestre, ahová éjszaka fél-tizenkét óra körül érkeztek meg.

Tek. Harangöntő R. T. Budapest. Örömmel jelentem, hogy harangunk felszerelése sikerült, a harang a legnagyobb elismerést és örömet váltotta ki. Balatonszemes, 1924. október 20. Poinhoffer János s. k., k.-tanító.

A hagyaték körül. Nem arról a hagyatékról akarunk beszélni, melyet Szabó István, a megboldogult agrárvezér, családjára hátrahagyott, bár erről is lehetne néhány komoly szót intézni a közéleti útonállók felé. Vajjon most odamennék-e a frissen hantolt sírdombhoz engesztelőn kérlelni a halott emlékéit, amiért azt híresztelték, hogy nagyatádi Szabó ezer holdakat szedett össze a miniszterséggel?! Hiszen most látjuk, hogy szegény maradt. Egy holdat se szerzett, csupán áldozott — egy életet. Dehogy mennek oda. Rubinek Gyula emlékéitől sem kértek bocsánatot. Dehogy is kérnek. Tovább vadásznak... A szellemi hagyatékáról beszélünk, amelyre kalandor szélsőségek leselkednek. Jobbról és balról kivetik most a hálót a kisgazdákra. Különösen megmozdulnak az októberi fölforgatók. De csalódnak: a falu népe nem dől be nekik. A kisgazda és földművesnépnek nem kell semmiféle fölforgatás, akár radikális, akár szocialista. Azt tartja a falusi nép: «Vigyázat! Mázolva van, még pedig — vörösrre!»

Eldölt Európa sorsa. Az angol választásokra az egész világ úgy tekintett, hogy ott dől el Európa sorsa. Két párt küzdött ott életre és halálra. Az angol szocialista párt, amely kezében tartotta majd egy év óta a kormányt, véglegesen szocialista államot akart létesíteni Angliából. Már pedig, ha ez sikerül, akkor Oroszországgal szövetségbe, egész Európában a szocializmus felülkerekedése fenyegetett volna. A szocialista kormánypárttal szemben a nemzeti irányú konzervatív párt küzdött a polgári állam fönntartásáért. A szocialisták dacára annak, hogy a kormányhatalom a kezükben volt, csúfos vereséget szenvedtek. Míg az előző képviselőházban kérekszámokban 250 konzervatív, 190 szocialista és 150 liberális volt, a napokban lezajlott választásokon 405 konzervatívot és csak 150 szocialistát és 40 liberális választottak. A polgárság gyönyörűen tartott össze s döntő csapást mért a kommunizmusra törekvő szocialista párt fölött. Anglia újra és pedig végleg polgári kormányzás alá kerül s egész Európa föllélekzik a lidércnyomás alól. Kövessük az angol példát s mi is rázzuk le a fölforgató törekvéseket!

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Az agrártársadalmat érintő több fontos kérdés felett történt az elmúlt héten döntés. A kormány beható tanácskozások után s az egyes bizottságoknak közbenjöttével igyekezett mindazokban az ügyekben megegyezést létesíteni, amelyek az utóbbi időkben sűrűn foglalkoztatták a politikai közvéleményt. A tárgyalások eredménnyel is jártak s így elsősorban

megegyezés történt a vagyonváltságföldek ügyében.

A pénzügyminisztérium arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vagyonváltságföldek megállapítását a gazdakivánságoknak megfelelően fogják eszközölni. Ezzel a körülménnyel a földigénylők érdekeit sikerült a Kisgazdapártnak kellőképpen megvédeni.

Másik fontos megegyezés az, amely a kisüstön való szeszfőzés

ügyére vonatkozik. Az államkinczár itt is jelentékeny adóengedményeket tett, amelynek ellenében az ellenőrzés egyszerűsítése mellett megszüntetik az átalányozást. A szakemberek és elsősorban maguk a kisüstösök a pénzügyminisztériummal való megegyezést magukra nézve kedvezőnek ismerik el s így megállapítható, hogy ez a kérdés közmegegyezésre nyert megoldást.

A harmadik fontos mozzanat a

kisipari hitelek

ügye, amelyben a Kisgazdapárt szintén jelentékeny eredményről adhat számot. A kisipari hitelek folyósítását a fővárosban épügy mint a vidéken megkezdették, sőt már eddig is közel két milliárd koronát folyósítottak a kisiparosok számára.

Nagyatádi Szabó István halála

a politikai körök figyelmét e hét utolsó napjaiban a napi politikától teljesen elvonta s a nemzetgyűlésen sem történt nevezetesebb esemény. A fővárosi javaslat vitája folyik, a nemzetgyűlés bizottságai közül pedig különösen a házszabály-reviziót tárgyaló bizottság végez erős munkát, hogy a házszabályok módosítása minél előbb keresztülvihető legyen.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Felvesznek-e a pénzügyőrséghez öt elemi iskolával? (Cs. M.) — **Felelet.** A törvény szerint nincs felvételének akadálya, azonban akiknek nagyobb a képzettségük, előnyben részesülnek.

Kérdés. 1. Lehet-e még résztvenni az «Új Barázda» sorsjátékon és meg lehet-e szerezni a szelvényeket az első számtól kezdve? 2. Mikor fog a «Vasárnap» pályázatot hirdetni? 3. Miért kapok kérdéseimre többször levélben választ, holott a feleletet a Tanácsadóban vártam. (Ifj. Vaghi M.) — **Felelet.** 1. Résztvehet a sorsjátékon. Sorsjegyet bármelyik elárúsítónál kaphat, ha azonban előfizető lesz, úgy a kiadóhivatal küldi meg. A szelvények felragasztását bármelyik számtól kezdheti, csak az a fontos, hogy sorjában legyenek felragasztva és ugyanegy számú szelvényből csak egyet szabad felhasználni. 2. Tervebe vettük. 3. Mert kérdései olyan természetűek voltak, amelyekre a Tanácsadóban nem válaszolhatunk. A Tanácsadóban csakis közérdekű feleleteket közlünk.

Egy hű olvasó aláírással beküldött levelet nem értjük. Irja meg jól, hogy mire akar feleletet és nevét is közölje.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

A gazdák tiltakoznak az amerikai hús és zsír vámentes behozatala ellen.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztés és állategészségügyi szakosztálya az elmúlt héten ülést tartott. Konkoly-Thege Sándor titkár előadó beszámoló a kolozsvári állatiállás tanulságairól, a lezajlott tenyész- és luxuslúvásár eredményeiről és ismertette a közeljövőben rendezendő hízottsertés-kiállítás előkészületi munkálatait. Eddig bejelentettek a hízottsertés-kiállításra 1300 drb mangalica- és 300 drb hüssertést. Az előadó ezután részletesen foglalkozott az amerikai hús és zsír vámentes behozatalának kérdésével és annak az ország állattenyésztésére való káros hatásával. Elismeri, hogy a hús és zsír budapesti fogyasztói ára magas, de viszont a vidéki beszerzési árak alacsonyak s már ebből is megállapítható, hogy a közvetítői haszon igen magas. A fővárosi fogyasztóknak olcsóbb hús és zsír beszerzése végett nem kell külföldre menni, szerezze azt be közvetlenül a gazdáktól. Hazánk állatiállománya teljesen fedezi a vágóállat szükségletét és a közvetítői haszon megszüntetésével, ha a főváros a gazdáktól szerzi be a vágóállatot, a fővárosi fogyasztókönosége is olcsó húshoz juthat és állattenyésztésünk jövedelmezősége is biztosítva lesz. Javasolja, hogy a szakosztály tiltakozzék a kormány illetékes tényszőnél a külföldi hús és zsír vámentes behozatala ellen és kérje a behozatal megszüntetését és ugyancsak kérje az olcsó hús biztosítása céljából annak közvetlenül a gazdáktól való beszerzését.

A váltságbúza novemberi ára.

A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltsága fejében fizetendő búza árát a földművelésügyi miniszterrel egyetértően novemberre métermázsánként 450.000 koronában állapította meg.

Az Alföldi Mezőgazdasági Intézet.

Az újonnan megnyitott *Alföldi Mezőgazdasági Intézet* Új-szegeden a Tisza partján épült. Egyemeletes nagy épület, melynek homlokzata a Tiszára néz. Tízennegy hold belsegében fekszik és még nyolc hold kísérleti földje van Szeged városa megértő áldozatkészségéből. 1913-ban kezdték meg az építést, amely a háború miatt abbamaradt. Eredetileg Kender- és Lentermelési Intézetnek szánták és most nyerte meg szerencsés megoldással azt a feladatkört, amellyel végre életrelelt. 146.566 aranykoronába került az építkezés, amely ma két és negyedmilliárd papirkorona. *Schandl* Károly földművelésügyi államtitkár megnyitó beszédében meleg szavakkal emlékezett meg Szeged város áldozatkészségéről, amellyel a földművelésügyi kormányzatot segítette és *Somogyi* Szilveszternek, a nagy alföldi metropolis polgármesterének szintén jeles érdemei vannak az intézet felállítására körül. Az intézet nagyszabású terveinek megvalósításához olyan lelkes szakutódok állottak, mint *Havas* Géza igazgató, a növénytermelési osztály vezetője, *Csókás* Gyula dr. fővegyész, a kender- és lentermelési szakosztály vezetője, *Fodor* Jenő fővegyész, a vegyvizsgáló és paprika-kísérleti osztály vezetője, végül *Herke* Sándor fővegyész, a talajtani és agrokémiai osztály vezetője.

Eddig tízenkétezer hold földet osztottak ki a vitézek között.

A vitézi székek eddig 4000 vitézt számlálnak kötelekükbe, ebben 1100 a tiszt és 2900 a legénységi állományú vitézzé avatott katona. A földreform kapcsán az önkéntes felajánlásból eddig 12.000 hold földet osztottak ki vitézi birtokként.

A gazdák a tejárak letörése ellen.

Az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* tejjgazdasági bizottsága az elmúlt héten ülést tartott, melyen *Konkoly-Thege* Sándor dr. nagyszabású beszéd keretében ismertette a főváros kormánybiztosának a tejárak letörésére irányuló akcióját. A gazdaságszabályozó bizottságok megkezdte a tejjárak csökkentését, mely a hatósági beavatkozások megszüntése óta szép haladásnak indult tejjgazdaságunk visszafeljövését vonhatja maga után. Az eddigi jelenségek szerint nem történt intézkedés annak érdekében, hogy az árnyomás csupán a fogyasztói árakra és a jogosulatlan közvetítői nyereségre korlátozódjék és ne hátráltassék át a termelőkre, annál is inkább, mert a *jellegi tejárak máris a termelési költségek alatt maradnak*. Szükségesnek tartják a gazdák, hogy a tejfogyasztásig felmerülő összes költségekre kiterjedjen a főváros figyelme és az olcsó tejet elsősorban a túlmagas hatósági (városi) szolgáltatásoknak legalább a tejjellátással kapcsolatban olcsóbbá tételével igyekezzen elérni. (Fuvardíj, köveztvám, villamosáram, vízdíj stb.) Amennyiben a főváros az eredményt nem a termelői tejárak leszorításával és így a tejjgazdaságok lételemességének veszélyeztetésével kívánja elérni, a tejjermelő gazdák készséggel hajlandók az együttműködésre. Szükségesnek tartják, hogy ismét állandó érvényű tejjszállítási szerződések kössenek és *megállapíttassék ezek kapcsolatban egyes viszonylatokban az a minimális tejár, amelynél alacsonyabb ár mellett a termelőnek a tejjüket lekötöni nem kívánatos*. Súlyt kell helyezni arra, hogy ennek során a *kis-termelőktől gyűjtött tej részére is olyan méltányos ár biztosítsassék, amely arányban áll a termelés általános drágulásával*. A nagy tetszések fogadtat előadás után vita indult meg, melynek során *Studinka* Elemér dr. azt hangoztatta, hogy leghegyesebb, ha a gazdák együttesen és közvetlenül a fogyasztóknál értékesítik a tejet és ezzel török le a közvetítői kereskedelmet.

Rendelet az állami kölcsönelőlegre teljesített túlfizetésekről.

A pénzügyminiszter az állami kölcsönelőleg, illetve az állami kölcsönre teljesített túlfizetések kimutatása és az adótartozásokra való elszámolása tárgyában rendeletet adott ki. Rámutat ebben arra az áprilisban kelt rendelkezésére, hogy azoknak az adózóknak, akiket a kölcsön kötelezettsége alól fölmentettek, befizetett kölcsönelőlegeik adótartozásaiakra számoltassanak el. Bár a pénzügyigazgatóságok májusi jelentései szerint ezek az átutalások országszerte megtörténtek, újabb időben mégis panaszok hangzóak el s erre való tekintettel a miniszter most figyelemzeti az adóhivatalokat és adófelügyelő-helyetteseket, hogy az egyes felek javára esetleg még most is nyilvánított túlfizetések átszámolása érdekében haladéktalanul intézkedjenek.

Papi szabó! Szovik József reverenda- és cimadakesztő. Budapest, VIII., Mária Terézia-tér 11. Telefon József 61—24.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület fennállásának negyvenéves évfordulója.

Országos Magyar Kertészeti Egyesület a jövő esztendőben ünnepli fennállásának negyvenéves évfordulóját. Ez alkalomból Budapest jubiláris országos kertészeti kiállítást rendez, hogy bemutathassa az ország színe előtt a magyar virág-, gyümölcs- és zöldségkertet fejlesztését. Az egyesület különös gondot fordít arra, hogy a kiállítás alkalmával tiszta képet nyújtson a bőséges gyümölcsstermetst nyújtó Pest vármegyének e tekintetben való helyzetéről. A kiállításon különös figyelemmel fogják bemutatni az egyes vidékeket jellemző különleges terményeket. A kiállításon résztvevni szándékozók felvilágosítást nyerhetnek az egyesület Budapest, VII., Dohány-utca 20. szám alatti helyiségében.

Országos baromfikiállítás lesz decemberben Budapesten.

A hazai fajbaromfitenyésztés az utóbbi években hatalmasan föllendült s így indokolt egy országos nagy baromfikiállítás rendezése. Az országban levő összes baromfi-, galamb- és házinyúl-tenyésztési egyesületek elhatározták, hogy 1924 december 6—8 áig Budapesten a városligeti Iparcsarnokban országos baromfikiállítást rendeznek. A rendezőség élén *Békéssy* Jenő gazdasági főtanácsos fejt ki nagyarányú tevékenységet, akinek az a törekvése, hogy a hazai egyesületek közreműködésével az országnak valamennyi fajbaromfi tenyésztője résztvegyen a kiállításon. Kiállítási tervezetek és bejelentési iverk kaphatók az Országos Baromfikiállítás rendezőségénél, Budapest, IX., Üllői-út 25, I. em. 10.

A Felsődunántúli Kamara értekezletet tartott a mezőgazdasági bizottságok elnökeivel.

Khuen-Héderváry Károly gróf kamarai elnök felhívására a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara helyiségében október 26-án tartották első közös gyűlésüket a *járási és vármegyei mezőgazdasági bizottságok elnökei*. *Csikvándy* Ernő (Enying) kamarai elnök megnyitja után *Ormándy* János igazgató az értekezlet célját abban jelölte meg, hogy a *mezőgazdasági bizottságok eredményesebb működését miképpen gyakorlatilag keresztülvíthet*. Az indítványok során *Lits* Ferenc a lakások felszabadításáról és a mezei lopások súlyos büntetéséről, *Világhy* Károly a munkabérmegállapító bizottságok jogkörének kiszélesítéséről, *Csikvándy* Ernő a munkásegyletető bizottságok visszaállításáról, *Conrad* Lajos a sopronvárosi szőlőgazdák súlyos illettekéről, a növényi és állati kártevők elleni védekezésről, a mezőrendőri törvény módosításáról, a műtrágyavegyelemzés módjáról tett előterjesztéseket. *Kovács Nagy* Ferenc a móri háromezer hold szőlőterület kérését adta elő szőlőtermelési váltókölcson tárgyában. *Ormándy* János a vas-, veszprém-, sopron- és győrmegeyi egérkáról s a kamara intézkedéséről tett jelentést. *Khuen-Héderváry* Károly gróf a cukorrépa átvételi ára tekintetében tájékoztatta a megyék és járásek bizottsági elnökeit: vannak 45 kg. cukorra, 240 aranykoronára, 10 kg. búzára, 5 kg. cukorra kötött szerződések. Mivel a répatermelő nem tömörülnek szervezetbe, minden termelő egyénenkint kénytelen megegyezni a cukorgyárral. *Csikvándy* Ernő még a tavaszi cselédköltöztesítésnek a Felső- és Alsódunántúlon való egységesítése (ápr. 1. vagy ápr. 24.) érdekében, *Kovács Nagy* Ferenc pedig a mezőgazdasági napszámok moórvidéki lakás-úrosorjának megszüntetése érdekében tett szociális tartalmú indítványt.

Juh- és kecskebőr kiviteli engedély nélkül vihető külföldre.

A pénzügyminiszter a nyers gypjas és nyers nyírott juhbőr, a nyers száraz kecskebőr és a nyers sózott és nyers száraz disznóbőr kivitele alkalmával eddig fizetett kiviteli illetéket eltörölte, tehát ezentúl ezek az árúk *kiviteli illeték fizetésének kötelezettsége nélkül szállíthatók ki külföldre*.

A reformáció emléknapja. A reformáció emléknapját ezidén is áhítatos lélekkel ülték meg a magyar protestánsok. A fővárosban zsúfolásig megteltek a templomok, a Kálvin-téri református templomból a hívek nagyrésze ki is szorult s künn az utcán többszáz ember várakozott, hogy később mégis bejuthasson a templomba. A Kálvin-téri templomban *Ravasz* László református püspök prédikált. Erre az istentiszteletr katonazenekar kíséretében a nemzeti hadsereg református tisztjei is felvonultak. A Deák-téri evangélikus templomban 10 órakor katonai istentisztelet volt, 11 órakor pedig *Ruffay* Sándor evangélikus püspök szóokolt. Budán *Haypál* Benő prédikált.

A szekszárdi hősök emléke. Nagy ünnepség keretében leplezték le Szekszárdon a város 414 hősi halottjának emlékművét. Az ünnepségen **Ludwig** Viktor ezredes képviselte a kormányzat, megjelent **József** királyi herceg is, továbbá **Pesthy** Pál igazságügy-miniszter, mint a kormány képviselője, **Orffy** Imre nemzetgyűlési képviselő, továbbá a hivatalos és a társadalmi élet számos kitűnősége. A szoboravató beszédet József királyi herceg tartotta.

Olasz földről hazatért hős halottak. Pénteken érkezett Budapestre olasz földről 18 magyar hősi halott teteme. Hőseink végtisztességén megjelent a kormányzó képviselőiben **Rakovszky** Iván belügyminiszter, **Augusztó** főhercegnő, **József Ferenc** királyi herceg, **Huszár** Károly, a nemzetgyűlés alelnöke, **Kirchner** tábornok, **Sipőcz** polgármester, **Nádossy** országos főkapitány, **Ripka** kormánybiztos és **Barabás** Béla, az erdélyi magyarság vezére is. A hősi halottak koporsóin mindegyiken ott volt az elhunyt rohamisasakja palma- és babérlevelekkel övezetten. A dobogón egymás mellett sorban felállított koporsók előtt koszorúk és virágok sokasága pompázott. Pont 11 órakor a díszszázad tisztelgett a koporsók előtt, megkondultak a harangok és megkezdődött a gyászszertartás. A tizenegy katolikus hősi halott beszentelése után **Zadravecz** István tábóri püspök mondott beszédet. Ezután felekezeteik nevében **Taubinger** István, **Veres** Jenő és **Fischer** Gyula áldották meg a hősi halottakat. Majd **Rakovszky** Iván belügyminiszter, **Huszár** Károly, a nemzetgyűlés alelnöke, **Kirchner** Sándor tábornok és **Sipőcz** polgármester mondtak beszédeket.

Szentpáli István képviselő halála. **Szentpáli** István dr., Miskolc város I. kerületének nemzetgyűlési képviselője, hosszabb betegség után meghalt. **Szentpáli** 1861-ben született, atyja Ugocsa vármegye nyugalmazott alispánja volt. Kétszer választották meg Miskolc polgármesterévé, majd 1912-ben országgyűlési képviselő lett. 1922-ben a Nemzeti Polgári Párt programjával a nemzetgyűlésbe került.

Az angol munkáspárt bukása. A választásokon az uralmon lévő angol munkáspárt szégyenteljes vereséget szenvedett. A mandátumok megoszlása a következő: a konzervatív párt kapott 405 mandátumot, a munkáspárt 152 képviselőt küldött az alsóházba, a liberálisok mindössze csak 39 mandátumhoz jutottak, a pártonkívüliek 4 és a kommunisták 1 mandátummal kerültek ki a választásokból. Eszerint tehát a nemzeti irányú konzervatív párt abszolút többséget kapott és így ismét visszatér a kormányzáshoz. A munkáskormány kilenc hónapos uralma után a konzervatív pártnak olyan többsége van, amellyel erősen tarthatja a gyeplőt a kezében s kormányzása valószínűleg hosszútávú lesz.

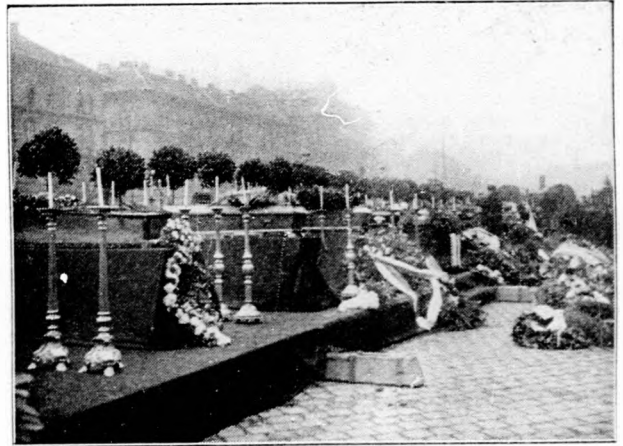
Egy főügyész tragikus halála. **Csizmadia** Miklós dr. ügyvéd, Győr város tiszteletbeli főügyésze, halálos szerencsétlenség következtében meghalt. A szerencsétlen véget ért főügyész a reggeli órákban második emeleti lakásának nyitott ablakánál levegőözött, közben mélyebben hajolt ki az ablakon, elszedült és lezuhant a második emeletről a kövezetre, ahol holtan terült el.

Antal Géza református püspök beiktatása. A mult szerdán iktatták be ünnepélyesen az újonnan megválasztott **Antal** Géza dunántúli református püspököt a dunántúli egyházkerület közgyűlésén. Az új püspököt **Révész** Kálmán tiszáninneni református püspök avatta föl szívhezszóló beszéddel. Utána **Balogh** Jenő egyházkerületi főgondnok üdvözölte, majd **Antal** Géza püspök mondotta el a székfoglaló beszédét, melyben részletesen megjelölte a következő programját. A mély hatást keltett beszéd után **Balogh** Jenő egyházkerületi főgondnok a kormányzó üdvözlő táviratát olvasta fel. **Tóth** István helyettes államtitkár a kormány és a kultuszminiszter képviselőiben üdvözölte az új püspököt. Ezután kezdetét vette negyvennyolc küldöttség fogadtatása, amelyekben az állami, vármegyei, városi, katonai, egyházi és polgári hatóságok, intézetek és társadalmi egyesületek képviseltették magukat.

Katonai altisztképző intézet nyílt meg Jutason. Veszprém közelében, a jutasi állomásnál megnyílt az első katonai altisztiskola. Az intézetbe 254 növendékett vettek fel az egyéni képességek elbírálása alapján. Ez az egyéni képességszerinti fölvétel lehetetlenné tesz minden ajánlást, úgyhogy a jövőnd katonai altisztek valóban «katonának születettek» köréből kerülnek ki. Maguk a szülők is hálájukat fejezték ki a kiválogatást végző bizottságnak a pártatlan igazságosságért, amelyről személyesen győződhetek meg.

Jókait ünnepeljük a jövő évben. A jövő évben ünnepli a magyarság a nagy mesemondó Jókai születésének századik évfordulóját s ebből az alkalomból már megindult a tudományos és társadalmi testületek körében az ünnepségek előkészítése. A **Tudományos Akadémia** a jövő évi nagygyűlését teljesen Jókai Mór emlékének szenteli. A **Petőfi-Társaság** ünnepélyes közgyűlést tart s ezenkívül bekapcsolódik az országos ünnepségekbe is. Hasonló módon ünnepli a nagy író emlékét a **Kisfaludy-Társaság**, a **Szent István Akadémia** és a **Komáromi Közművelődési Egyesület** is. A **Nemzeti Színház** Jókai-hetét rendez, amelyen Jókai Mór színdarabjait tűzi előadásra. Jókai Mór születésének századik évfordulóját természetesen az egész országban megünneplik, sőt a külföldön is nagy ünnepségeket rendeznek a nagy magyar író centenáriuma alkalmával.

Kunszentmiklós új plébániája. Kunszentmiklóson vasárnap volt az új plébánia felavatása. Az ünnepi beszédet **Goszmán** Ferenc püspök mondotta, aki beiktatta az új egyházközség plébánosát, **Filó** Józsefet. Ezután **Filó** plébános elmondotta a templomban az első prédikációt. Az ünnepi szentmisét **Goszmán** püspök celebrálta. A szertartás után a plébánián volt bensőséges ünnepség, amelyen többek között **Klebsberg** Kunó gróf kultuszminiszter is beszédet mondott s kifejezte örömet afőlött, hogy a katolikus és református egyház papjai részéről a testvériségnek és az együttműködésnek az a készsége nyilvánult meg, amire ma föltétlenül szüksége van a magyarságnak.

Olaszországból hazatért hős halottak a Keleti pályaudvar előtt.

A kisipari hitelek folyósítása. A kisipari hitelek folyósítását megkezdették s a fővárosban a **Kisipari Hitelszövetkezet** útján körülbelül **egy milliárdot**, a vidéken pedig a vidéki pénzüzetek útján **hatszáz millió** koronát már folyósítottak is. Budapestesen egyelőre a **Kisipari Hitelszövetkezet** és az **Iparosok Országos Központi Szövetkezete** útján történik a folyósítás, az akcióba azonban bekapcsolódhatnak más pénzüzetet is, amely a **Pénzüzeteti Központ** tagja. Vidéken a vidéki pénzüzetek közül mindazok, amelyek a **Pénzüzeteti Központ** tagjai, rendes hitelszámlájukon felül tőkeerejükhöz mérten ipari hiteleket engedélyezhetnek, amelyeket a **Pénzüzeteti Központ** leszámítol. A fővárosban az **ipari hitelek kamatlába 24 és félszázalék**, vidéken **22 és félszázalék**. Vidéken azért lehet a hitel olcsóbb, mert jótállás nélkül is adható kölcsön. Ha a megkezdett akció egészségesnek és helyesnek mutatkozik, a kormány továbbra is hajlandó a hitelélet kiépítésére, hogy ilyen módon a kisiparosok a normális hitelkeretekbe bekapcsolódhassanak, épen úgy, mint békében.

Helyreigazítás. Mult heti számunkban képet közöltünk a **Faluszövetség** legutóbbi kiállításáról. A kép aláírásába sajtóhiba csúszott. A kiállítás **Vácott** volt, nem Válon.

Borszivattyúk, bortömlők, vörösréz főzőüstök, valamint egyéb borgazdasági gépek és szerek legújantánosabban kaphatók **Nagy Ignácnál, Budapest, VII., Károly-körút 9.**

Egyfelvonásos szindarab műkedvelőinknek.

Mai számunkban a regény helyén szindarabot talál az olvasó. A «Vasárnap» ezideig kifizetett darabokkal műkedvelői támogatására és mindkét alkalommal szatiztatás tetszést aratott. Egyébként is nap-nap után levelek érkeznek hozzánk, melyeknek írói műkedvelő előadásokra alkalmas darabokért fordulnak hozzánk. Sokak óhajának tettünk tehát eleget, mikor Nyáry Andornak *A kukorica* című mulatságos egyfelvonásosát megszereztük és egyben megállapodtunk az íróval arra nézve, hogy a «Vasárnap» olvasói a darabot szabadon előadhatják. A kis darab a nép életéből kiragadott pompás jelenet, izig-vérig kitűnően megrajzolt szereplőkkel, első szavától az utolsóig páratlanul kacagtató és műkedvelők számára kiváltképpen alkalmas. Kérjük olvasóinkat, hogyha kis darabunk falujukban előadásra kerül, ne felejtsek el fényképfelvételt beküldeni a szereplőkről, hogy közölhessük a «Vasárnap»-ban.

A házbért november 15-éig lehet fizetni. A kormány rendeletét adott ki, amelynek értelmében a novemberi bérnegyedrre járó esedékes bér, valamint közüzemi költségek megfizetésére szolgáló összeg és a kincstári házhazsonrészesedés 1924 november 15-éig fizethető.

Megadóztatják az agglégényéletet. A pénzügyminisztériumban most végzik az utolsó simításokat azon a rendeleten, amely a jövedelem- és vagyonadó végrehajtására vonatkozik s amelyen több módosítás eszközése vált legutóbb szükségessé. Nem fog azonban változni az a része, amely a jövedelemadóval kapcsolatos újítás és amely szerint, ha az adózónak nincs családja, a *jövedelemadóján felül még ennek 10 százaléka erejéig fizet adópótlékot*, amely az egész ország családalan adózóitól beszedve, arra szolgál, hogy pótolja azokat az adókoronákat, amelyekről a kis- és középjövedelmű, de nagyobb családú adózóknál adott kedvezményeket folytat esik el a kincstár. Tudniillik az utóbbi családok (3-4 eltartott családtag esetén) eggyel alacsonyabb adózási osztályba soroztatnak be, mint vagyoni állapotuk, illetve jövedelmük után szükségessé válna.

Mitől ijedeznek a csehek. Egyik nyitramegyei községben a napokban politikai népgyűlés volt, amely alkalomból a gyűlés rendezője engedélyt kért, hogy a pártközpont kiküldöttéit csikóruhás banderisták fogadhassák. A cseh hatóság meg is adta erre az engedélyt, azzal a kikötéssel, hogy lobogós újjú inget fölvehetnek a magyarok, de gatyát nem. Ugy látszik, hogy a cseh kormányhatalom nem áll valami erős lábón, ha már a magyar gatyától is fél. Még cifrább volt ugyanezen a népgyűlésen a cseh ellenőrző kiküldött ijedelme. Amikor ugyanis meghallotta, hogy a szónok a «szivárvány» színeiről beszél, megállította őt és kijelentette, hogy a szivárvány színeiről nem szabad beszélni, mert ezek idegen állam színei. A szónok azután azzal fejezte be beszédét, hogy az Urísten kegyelme folytán mégis gyönyörködhetnek majd a szivárvány színeiben.

Meggyilkolta az édesanyját. Hajdunánás községben Máté Jánosét fejzecsapásokkal meggyilkolta találták. A rendőrség a nyomozás során kiderítette, hogy a tettes *Máté* János, az áldozatnak harmincéves fia. A gyilkos beismerésben van. Azt vallja, hogy anyjával amiatt perlekedett össze, mert *nem akarta vagyonát még életében ráruházni*. Máté Jánost beszállították az ügyészségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

Riadalom egy gyár munkásnői közt. A soproni Seidl-féle gyárban mintegy ötven nő dolgozik. Szombaton szóváltás keletkezett két nő között s kevéssel később mindegyiken olyan jajveszékélés tört ki, mintha mindnyájukat verték volna. Néhányan elájultak, mások a földön vergődtek. A tömeghisztériának csak akkor lett vége, amikor az a tisztviselő, aki miatt a veszekedés kezdődött, elhagyta a gyár épületét.

Fogház a Himnusz miatt. *Kende* Csabáné, *Komjáthy* Lenkét a Himnusz éneklése miatt az ungvári cseh törvényszék fogház-büntetésre ítélte. A büntetés kitöltése után, amikor Kendené elhagyta az ungvári fogházát, barátai és tisztelői várták és üdvözölték őt. Közöttük volt *Gulovics* Titusz, a Határszéli Ujság szerkesztője is, akit ezért a kassai *talánapi fogházra* ítéltek. Büntetését ma kezdte meg. A politikai bűntettek között ő az első, akit a rendtörvény alapján ítéltek el s így nem államfogházat, hanem közönséges fogházat kapott.

A katedrán megnémult tanító. Megrendítő jelenet játszódott le a múlt héten a marosvásárhelyi ref. leányiskolában. *Gönczi* János, az iskola közszeretetlen álló tanítója, akötven éve áll a magyar közoktatásügy szolgálatában, a tanítói katedrán, valószínűleg gutaütés következtében, hirtelen megnémult. A szerencsétlenül járt ember iránt nagy a részvétel.

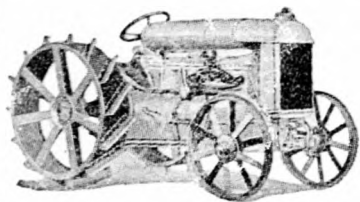
A gyilkos gáz. Az amerikai Standard Oil Company elisabethi laboratóriumában új mérgező gázt fedeztek föl, amelynek pusztító hatása minden eddig ismert gáz hatását felülmúlja. Noha a kísérletek folyamán a legmesszebbmenő elővigyázattal éltek, három alkalmazott mégis súlyos gázmérgezést kapott, úgyszólván kórházba kellett szállítani.

Ládában csempészik be magukat a kínaiak Amerikába. Az Egyesült-Államok tudvalevően elzárták a sárga faj beözönlése elől. A japánok és kínaiak azonban eddig is jó megélhetést találtak Amerikában, ahol egyes foglalkozási ágakat úgyszólván csak ők fiztek. Természetesen nehezen tudnak beletörődni abba, hogy be ne tehessék lábukat az «igéret földjére». Most legutóbb is igen érdekes módon akart hét kínai Amerikába jutni — útvelől nélkül. A newyorki rendőrség ugyanis egy gőzös fedélzetén, amely Hong-Kongból jövet kötött ki Newyorkban, hét kínait talált, akik egy ládába voltak bezárva. Az egyik már meghalt s a többi is kórházba kellett szállítani, mivel az éhségtől teljesen ki voltak merülve. Életbenmaradásukhoz nincs is remény. A fővárosban gyakran előfordul hasonló eset s a már ottlakó kínaiak között nagyon sokan vannak, akik honfitársaik kicsempészésével foglalkoznak. Legutóbb is letartóztattak kínaiacsempészes kísérleteért három kínait.

Jó tettért jót ne várj. *Reiber* Zsófia, egy sárbogárdi gazdálkodó özvegye, már a háború előtt magához fogadta *Nagy* Mártont, akinek szülei akkoriban haltak el. *Reiber* Zsófiának nem volt senkije s úgyi gondolkodott, hogy ráírta kis vagyonkáját a fiúra s ez majd eltartja őt holta napjáig. A fiú meg is kapta a vagyont, többek közt az asszony lakóházát is. A kommun kitérésékor *Nagy* Márton kijelentette az asszonynak, hogy nincs már magánvagyon, tehát a ház sem az övé s így nem tartozik nevelő-anya iránt hálával. Ezzel a hálátlan legény kitétte az asszonyt az utcára. Az öregasszony, miután a saját házába nem térhetett vissza, az ólban húzódott meg s kerti bogyókból meg a szomszédok könyörületességéből élt. Öt hónapon keresztül tengette napjait illetéktelen s 88 éves anyóka, míg végre megkönyörült rajta a halál. Amikor az eset kiderült, *Nagy* Márton ellen hűtlen elhagyás címen eljárást indított az ügyészség.

Mentés a Gellért-hegy meredek szikláiról. Izgalmas jelenet játszódott le a múlt héten a Gellért-hegy Rudas-fürdő felé néző oldalán. Az összeverődött tömeg rémülten látta, hogy a meredek hegylabdában, magasan, a nedves és csuszós sziklákön egy fiatal ember kétségbeesetten küzdök a lezuhanás ellen. Az izgalom csak fokozódott, amikor a hegytetőről négy fiatalember ereszkedett alá, hogy a szorult helyzetben levő fiút megmentsék, de ők maguk is megrekedtek a sziklák között és segítségért kezdtek kiáltozni. Az izgatott tömegből valaki a tűzoltókért telefonált, akik nemskóra meg is érkeztek s tolólétrák segítségével egymásután lehozták a fiatalembereket a sziklák közül.

T. Harangművek R. T. Budapest. Örömmel értesítem, hogy az elveszettnek hitt harang pontosan megérkezett. Amidőn legteljesebb megelégedésünknek kifejezést adok, vagyok Nyirpazony, 1924. október 20-án, Tóth György s. k., nyirpazonyi gk. lelkes.

FORD HALTENBERGER VILMOS
autorizált Képviselete
FORDSON-TRACTOR
SZÁNT-HAJT-CSÉPEL-VONTAT. Petroleummal.

A legolcsóbb gazdasági erőgép. A világon páratlanul elterjedve.
 Elsőrendű referenciák a legnagyobb gazdaságoktól. **Ára ab Triest 636 dollár.**
 Tel. 66-15. **Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 19. szám.** Tel. 66-15.

Őszi tárlat, hadi emlékek. A Múcsarnok őszi tárlatán nincs az az anyagúsátság, mint volt a tavaszi tárlaton. Nem baj, hogy kevesebb az anyag, hisz a közönség úgy sem bír egyszerre megemészteni hatalmas anyagot, csak az a kár, hogy hiányzik néhány jöcsengős név. A kiállítás közül első helyen kell megemlékezni a kitűnő *Komáromi-Kacz* művészpárról. Két termet től meg Komáromi-Kacz Endrénének és feleségének értékes gyűjteménye. Férj és feleség külön utakon haladnak s nagyszerűen egészítik ki egymást. A férjnek a portré és a táj, a feleségnek a virágcsendélet és általában a zsánerkép a fő működési területe. Ravgyogó színekben pompáznak ezek a meleg szívvel és briliáns művészzel alkotott képek, melyekben sok örömről van szó. Igen érdekes és nívós *Szűle Péter* és *Kárpáthy Jenő* gyűjteménye is. *Erdőssy Béla*, a magyar tájak, mozgalmos vásári jelenetek és állatképek régi, kitűnő mestere ezúttal szobareszleteket ábrázoló pompás képeivel gyarapítja sikereit. *Barkász Lajos*, a budai hegyek szerelmese most is kitett magáért. Hangulatos, üde levegőjű nagy vászna, mely a tárlat főhelyére került és kisebb képei is lendületes fejlődéséről tesznek tanúságot. *Barbász* ma egyike a legszebb reményekre jogosító magyar festőknek, aki értékes, sikereiben gazdag művészi múlt után csak most jut igazán a rég megérdemelt érvényesüléshez. A fiatalok közül a kitűnő portréfestő, *Szokol Willibald* emelkedik ki és fejlődik erőteljesen. *Térffy Gyula* kuriai tanácselnök arcképe egyike a tárlat legjobb portréinak. *Szokol* becsületes művészi munkája ezúttal is meghozta a sikert. A régiak közül magasan kiemelkedik a sorból *Karlovsky Bertalan*, *Bosznay, Maróti-Major Jenő*, *Raksányi Dezső*, *Várady Gyula*, *Aradi-Edvi Ilés Jenő*, *Kézdy-Kovács László*, *Maholdy József*, *Márton Ferenc*, *Tamássy Miklós*, *Pályá*, *Kunwald* és *Szlányi* pompás alkotásaikkal. A szobrászok természetesen a Hadtörténelmi Múzeum kiállítása foglalja le, rendkívül érdekes hadi emlékekkel. Nagy csaták, történelmi emlékek elevenednek meg itt és visszaringatják az embert elmúlt, dicsőbb időkbe. (S—y.)

Egy hazárdjátékos, akit szobafogságra ítéltek. A legutóbbi kártyarazzia alkalmával *Aprényi Ármin* ügynököt a rendőrség tiltott kártyajátékon érte. A megindított eljárás folyamán az ügy iratai a táloncházba kerültek és Nagy Károly h.-főkapitány kiltásba helyezte, hogy a másodsor rajtacipett hazárdjátékosat internálja. *Aprényi*, hivatkozva büntetlen előéletére, enyhébb elbánásért könyörgött. Erre a főkapitány rendőri felügyelet alá helyezte az ügynököt, akinek minden este pontosan tíz órakor lakására kell hazatérnie és ebédjét, illetőleg vacsoráját egy lakásához közelfekvő vendéglőben kell elfogyasztania. *Aprényi* persze felebezést jelentett be.

Titokzatos kincsek egy ódon házban. *Miss Clarke* egy hetvenéves kisasszony, aki az angolországi Gravesendben egy ódon házban tizenegyszobás lakásban lakott, de nyomorúságosan élt és régimódi ruháin, macskáin nevetett az egész környék, a napokban összeesett a kertben és nagybetegen kórházba szállították. A rendőrség, amely a ház zárlat alá vétele előtt leltárt vett fel az ingóságokról, munkája közben meglepő felfedezésekre bukkant. Az egyik szekrényben spárgára akasztva egy csomó bankjegyköteget talált. Különböző dobozokban csipkék alá rejtve szintén sok bankjegykötegre akadtak. A konyhában egy tejeskőcsög száz font értékű ezüstpénzt tartalmazott. Minden rezesben, a matracok alatt, rongyokba göngyölve, mindenütt pénz és pénz. A különködő *Miss* némelyek szerint egy angol tiszt leánya, akinek német nő volt a felesége. Mások szerint egy németnek az özvegye. Szomszédainak mutogatott egy könyvet *Vilmos császár* aláírásával és elbeszélte, hogy a császár ajándékozta neki a könyvet egy nagyobb pénzösszeggel együtt, mert a császár számára bizonyos fontos okmányokat mentett meg. A különös nő még mindig eszméletlenül állapotban fekszik a kórházban.

Borzalmas családi dráma. *Gutfreund József* kisujszállási lökereskedő az utóbbi időben búskomorságba esett, mert a felesége elhidegült tőle és válni készült. A legutóbb *Gutfreundék* hétéves kislánya az iskolából visszatérve, hiába zörgetett lakásuk ajtaján s abban a hiszében, hogy szülei elutaztak, a szomszédok magukhoz vették. Másnap reggel azonban rosszat sejtve, értesítették a rendőrséget és feltörték az ajtót. A belépők elé borzalmas látvány tárult. *Gutfreund József* eltorzult arccal holtan függött az ajtó mellett, felesége pedig átvágott nyakkal feküdt a szoba padlóján. A nyomozás megállapítása szerint az ekkeseredett férj megölte feleségét s azután öngyilkosságot követett el.

Védkezés a csecsemők elcerélése ellen. Egy *baltimorei* kórházban érdekes újítást léptettek életbe. A születési osztályon lemoshatatlan tintával minden újszülött háttára ráírják családi nevét, mert igen gyakran előfordult, hogy a gyermekeket összekeverték s az anya nem kapta meg "valódi" gyermekét.

Asthmát, tüdőcsúchurutot, rekedtséget stb. gyógyít: *Asthma Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgenintézet, Budapest, Andrassy-út 87. sz. Telefon: 123—82. (Olcsó betegszobák.)*

Fegyencek regényes szökési kísérlete. Legendák szállnak az amerikai fegyházak kitűnő belső állapotairól. Úgy látszik azonban, hogy a columbusi fegyház lakói nem voltak "megelégedve" sorssal, mert a fegyház egyik rejtett helyén alagutat ástak, hogy azon valamennyien elhagyják "barátságos" otthonukat. A fegyencek hónapokon keresztül ásták az alagutat egy utonálló vezetéssel oly furfanggal, hogy az örök figyelmét soha nem vonták e munkájukban magukra. Az alagutait elkészültek s a "munkavezető" éppen akkor sikerült lecsípni, mikor a kész alagút szabad nyílásán örvendeni készült a visszanyert szabadságnak. Ugyanakkor nyolc fegyencek öntöttek ki füsttel ürgeként az "alagútból". Ügyessé-gükért kemény vasat, szigorított zárkat kaptak.

A toronyóra egy évi munkája. Valaki, akinek ráérő ideje volt, kiszámította, hogy a toronyóra mennyit üt egy esztendőben és mennyi időre volna szüksége az óraszerkezetre, ha egy évi ütéseit egyfolytában vezetné. A számítás szerint a toronyóra óránként üt tizet, amivel a negyedórát jelzi, vagyis negyedkor egyet, félkor kettőt, háromnegyedkor háromat és minden óra előtt a négy negyed jelzésére négyet. Ez naponként 240 ütés. Ehhez számítandó még az egész órák ütése, ami összesen 156 ütés, vagyis a naponkénti összes ütések száma 396, egy évben pedig 365-ször ennyi, vagyis 144.540. Mivel minden ütés körülbelül két másodpercig tart, a toronyóra egy évi ütéseinek 289.080 másodperc, vagyis 80 óra és 18 perc, végeredményben, ha egyfolytában ütné le egy évi összes ütéseit a szerkezet, 3 napra, 8 óra és 18 percre volna szüksége.

Hősök emléke Szekszárdon.

Tolvaj cselédleány. A budapesti főkapitányság *Rácz Dezső* dr.-tól, a londoni magyar követség sajtóelőadójától megkeresést kapott, melyben közlik vele, hogy *Galba Mária* cselédleány Londonban nagyarányú lopásokat követett el és a lopott holmikkal jelenleg Budapesten tartózkodik. *Galba Mária*t a Wessely-utcaiban levő szolgálati helyén sikerült elfogni. Szobájában igen sok lopott holmit találtak, amelyekről kiderült, hogy Londonból származnak. A tolvaj cselédleány bevitték a rendőrségre, ahol a nagyarányú lopás minden mozzanatát tisztázták. Megállapították, hogy *Galba Mária* a követségi sajtóelőadó lakásából igen sok értékes holmit lopott el, így ezéresen kínai szobrokat, régi elefántcsontlegyeket és sok más felbecsülhetetlen értékű ritkaságot. A tolvaj cselédlet letartóztatták.

A bolgárok egyszerűsége szorítják a nőket. A bolgár minisztérium rendeletet adott ki, amellyel elrendeli, hogy a közszolgálatban álló nők uniformist tartoznak viselni és pedig nemcsak a hivatalban, hanem az utcán is. Az uniformis teljesen sima szabású, fekete szövetruha, álló gallérral, hosszú, a csuklókig érő ujjakkal. A közoktatásiügyi minisztérium ezenfelül meg azt is elrendelte, hogy a középiskolákban és az egyetemeken tanuló diáklányok is ugyan ilyen előírás egyenruhát viseljenek. A kormány egyszerűsége eltiltotta a rövid hajviselést is. Rövid hajú nőt állami hivatalban nem alkalmaznak.

A gyilkos cigaretta. Olaszországban a legutóbbi autómobilversenyen *Zborowsky gróf*, a német Mercedes-kocsi vezetője, két-százkilométeres sebességgel nekiment egy fának és szörnyethalt. A vizsgálat megállapította, hogy *Zborowsky gróf* a kanyarodásban egy cigarettát hajított el és ekkor eleresztette kezével a kormánykereket. Ez a pillanatnyi vigyázatlanság az életébe került, a két-százkilométeres sebességgel rohanó autó kivágódott s összezúzódott egy fatörzsbe.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak november hó 2-án.)

Szöke indiánok. Már a 16. században hallották a spanyolok egy fehérbőrű, kékszemű, szöke indiántörzsről, amely Panama keleti részében, Dariában lakik. Richard O. Marsh, a neves amerikai kutató nemrégiben expedíciót szervezett a fehér indiánok felfedezésére. Ötötheti fáradságos és veszélyes út után az expedíciónek sikerült felfedeznie a mesebeli szöke indiánokat és kettőjüket: egy 19 éves fiút és egy 21 éves leányt magával vinnie Newyorkba. Mindketten szökek, kékszeműek. Az expedíció, amely a fehér indiánok kezdetleges életmódjában érdekes őskulturának nyomaira akadt, jelentős néprajzi gyűjteménnyel és filmfelvételekkel tért vissza, amelyek teljesen megvilágítják a tiokzatos emberfajta szokásait, foglalkozásait, egész kultúráját.

Uj királysirokat találtak Egyiptomban. Frith, az egyiptomi ásatók vezetője, közölte Kairóban a hírlapok tudósítóival, hogy Sakkara piramisainak közelében két sírhelyet fedezett fel, amely a harmadik uralkodóház temetkezési helye volt. Ezek a sírboltok a legkorábbi képzőművészi emlékek és a külső feliratokból megállapítható, hogy Krisztus születése előtt, a 2500-ik évből valók. Frith biztosra veszi, hogy ezen a két temetkezési helyen a harmadik uralkodóház uralkodói nyugosznak.

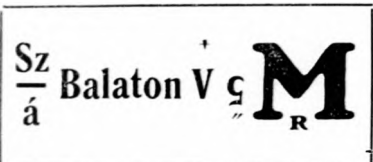
REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte ifjú Németh János Bogyoszlórról.)

2. Betűrejtvény.

(Beküldte Schneider Erzsébet Nagyfaluról.)

3. Pótlórejtvény.

—ér —OZS
—lma —ap
—ó —karat
—rok —álma

(Beküldte Tóth János Budapestről.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 47-ik számunkban közöljük.

A 41-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:
1. Sakkrejtvény: **Az Alföldnek sík mezején, ottan terem a magyar legény.**

2. Ponttallány: **Balambér.**3. Betűrejtvény: **Nevelőnő.**

Megfejtők: Lajkó Frigyes, Scherzcl Lőrinc, ifj. Horváth V. Mikós, Mengyi István, ifj. Sándor József, Pálmai László, ifj. Albert József, Bódi Jenő, Molnár Imre, Jámbor Sándor, Sápó Dezső, Konczlik István, Dori József, Bak Őrsi József, ifj. Vekerdi András, Morssi Ferenc, Lampért János, Csatári Mihály.

Jutalomkönyvet nyertek: **Sápó Dezső (Berettyóújfalun), Pálmai László (Pásztón), Lampért János (Rétszilasi), Bódi Jenő (Dömsöd), Lajkó Frigyes (Szajol).**

A 42-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

4. Sakkrejtvény.

	gel	dő	
vé	fe	küzd	ség
el	kart	je	nyujts
lé	gel	len	ha
áld	ma	bő	jó
ség	kedv	ten	a
is*	meg	gyart	vel

Megfejtendő lögrázs szerint. Kezdet *gal jelölve.

(Beküldte Untermüller Endre Szentseről.)

Gabonavásár. 76 kilogrammos tiszavidéki búza (új) 442.500—447.500, dunántúli búza (új) 440—445.000, 78 kilogrammos tiszavidéki búza (új) 450—455.000, dunántúli búza (új) 447.500—452.500, rozs (új) 405—410.000, árpatakmány (új) 400—420.000, sorárpá 480—500.000, zab (új) 390—400.000, tengeri 365—375.000, K métermázsánként.

Liszt- és őrléménypiac. Dupla 0-ás 7200, 0-ás 7000, 2-es 6660, 6-os 5300, takarmányliszt 3100, korpa 2250, 1-es rozsliszt 5400, 75%os egységes rozsliszt 4800 korona kilogrammonként Budapesten átvéve, zsákkal együtt.

Takarmányvásár. Kétszéná, elsőrendű ó 140.000, télszéná másodikrendű ó 96—120.000, harmadrendű csomagolásra 40—95.000, muharszéná 130—170.000, lucernaszéná 200—220.000, löhereszéná 180.000, zabosbükknyszéná 175—180.000, takarmányrépa 50—65.000, atomszalma 60—75.000, zspiszalma 100—120.000 korona métermázsánként. Zspiszalma, 1 keve 3500—4500 korona.

Vetőmagvak. Fehérbab 520—540.000, tarkabab 470—500.000, baltacimmgag 450—480.000, viktóriaborsó 430—450.000, tavaszi bükköny 270—290.000, cirokmag 200—240.000, csibehur 300—320.000, csillagfürt 300—320.000, fehérhere 5.500.000—6.200.000, kendermag 600—700.000, fehér köles 320—340.000, szürkeköles 250—270.000, köles, paprika 280—300.000, kisszemű lencse 350—450.000, nagyszemű lencse 750—800.000, lóbab 280.000—320.000, lóheremag, nyers, nagyarankás, nem tisztítható 2,80—3.200.000, löheremag, nyers, nagyarankás, tisztítható 3,000.000—3.500.000, löheremag, nagyarankásmentes 3.600.000—4.000.000, löheremag, fehér ólomzáró 4,300.000—4.700.000, löheremag, vörös, ólomzáró 4,100.000—4.500.000, lucernamag, nyers, nagyarankás, nem tisztítható 2,200.000—2,400.000, lucernamag, nyers, nagyarankás, tisztítható 2,500.000—2,800.000, lucernamag, nagyarankásmentes 2,900.000—3,100.000, lucernamag, fehér, ólomzáró 3,500.000—3,700.000, lucernamag, vörös, ólomzáró 3,300.000—3,500.000, mák 1,500.000—1,600.000, muharmag 280—320.000, napraforgó 380—420.000, nyúlzapuka 2,400.000—2,800.000, tatárka 340—350.000 K métermázsánként.

Vágómarhavásár. Jobbminőségű ökor 17.200, kivételesen 20—21.000, közepes 12—16.500, gyengébb 7500—11.500, jobbminőségű bika 15.500—19.500, kivételesen 20—20.500, gyengébb 9—15.500, bivaly 7000—18.000, tehen jobbminőségű 14.500—19.000, kivételesen 19.500—20.000, gyengébb 7—14.000, kicsontozni való marha 5—7000, növendékmarha 6—14.000 K kilogrammonként élő súlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 25.500—28.500, közepes 27—29.500, nehéz sertés 28.200—30.000 korona kilogrammonként élő súlyban.

Juhvásár. Hízlatl ürű 7100—11.500, kivételesen 13.000, feljavított juh 11.000, kisorsolt kos 11.000, kiverő és anyajuh 11.000 korona kilogrammonként élő súlyban.

Tenyészállatok és jármosókrök. Importált fehér erdélyi jármosókrök 19—21.000, elsőrendű fehér jármosókrök 17—19.000, elsőrendű tarka jármosókrök 15—17.000, friss fejűesthen 18—21.000, 1/2 éves üszök 15—17.000, 1/2 éves tinók 13—16.000 korona kilogrammonként élő súlyban.

Gyapjúpiac. A gyapjúpiac csendes, a vevők nem fogadják el az előző magasabb árajánlatokat. A termelők 50—52.000 koronát kérnek kilogrammonként szennyes állapotban uradalmi gyapjúért.

Nyersbőr. Marhabőr 20.500—21.500, juhbor 13—14.000 korona kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 5600, tejszínhab 45—50.000, tejfele 22—25.000 korona literenként, vaj 60—90.000, nyagban 57—67.000, tehenúró 14—18.000, juhturó 36—50.000, ementáli kicsinyben 75—90.000, nyagban 50—64.000, gróji kicsinyben 50—70.000, nyagban 36—45.000, trappista kicsinyben 45—50.000, nyagban 26—32.000 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke, párja 40—110.000, tyúk, párja 70—140.000, hizott ruca 36—40.000, hizott lúd 36—40.000, libamáj 70—130.000, lúdszír 45—60.000 korona kilogrammjára, tojás darabja 2000—2600 korona.

Halpiac. Ponty elsőrendű, kicsinyben 45—50.000, nyagban 30.000—35.000, másodikrendű, kicsinyben 34—45.000 korona kilogrammonként.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 1500—4000, petrezselyem 2000—4000, zeller 3000—5000, kalarabé 2500—3000, vöröshagyma 2400—4000, fokhagyma 10.000—28.000, cékla 2000—4000, fejeskáposzta 1500—3000, kelkáposzta 2000—4000, rózsburgonya kicsinyben, kilogrammonként 2400—2600, nyagban, métermázsánként 215.000, fehérburgonya, kicsinyben, kilogrammonként 1700, nyagban métermázsánként 125.000, paradicsom 600—1400, uborka 4—8000, zöldpaprika 2500—5000, tök 1200—2000, karfiol 16—22.000, torma 8—30.000, zöldborsó 24.000—26.000, zöldbab 6000, sóska 2000—4000, spenót 3000—4000, champingomba 60—70.000, alma 5000—18.000, birsalma 5000—10000, körte 10—30.000, szőlő 12—28.000, dió 12—20.000, gesztenye 7—16.000 korona kilogrammonként.

Bor. A helyzet még mindig változatlan. A borpiacra a termelők és a kereskedők részéről a kínálat, illetve kereslet csekély. Az árak nem változtak, de az irányzat szilárd.

Idegen pénznemek legmagasabb ára 1924 november hó 4-én. 1 angol font 346.000 K, 1 dollár 76.020 K, 1 francia frank 4024 K, 1 svájci frank 14.675, 1 román lei 432 K, 1 cseh korona 2262 K, 1 szerb dinár 1100 K, 1 olasz lira 3326 K, 1 osztrák korona 0.10775 K, — Zürichben 100 magyar koronáért 0.0068 svájci frankot fizettek.

Főszerkesztő: **Meskó Pál.** Felelős szerkesztő: **Héj Imre dr.**
Főmunkatárs: **Buday Barna.** Felelős kiadó: **Bak Imre.**

Minden jog fenn-
= tartva! =

A KUKORICA

A «VASÁRNAP» olvasói
műkedvelői előadásokon
díjtalanul felhasználhatják

Falusi eset. * Irta: Nyáry Andor.

Személyek: MIHÁLY. * ÖRZSE, a felesége. * SZOMSZÉD. * JULI. * SZEMLÉSZ. * FINÁNC.

Szin: Falusi udvar. Balról a ház. A ház közepén padlásfeljáró, hozzá létra van támasztva. Az udvaron asztal, paddal. A ház mellett kapu az utcáról.

1. Jelenet.

MIHÁLY, ÖRZSE.

Mihály (háttal a közönségnek a padlásról jön le a létrán).

Örzsé (az udvaron áll, nagyon nyugtalan, látszik rajta, hogy valami hibát követett el s azért most fél, szorong).

Mihály (lelép a létráról, az arca piros a méregetől. Megáll a felesége előtt, ránéz, aztán nagyot fúj).

Örzsé (lesüti a tekintetét, nem mer az urára nézni).

Mihály (szünet után hirtelen kitör): Nem megmondtam, hogy fordítsátok meg a kukoricát! Most ahol a' — megdohosodott az egész. Kiszórhatom az utcára a madaraknak: Netek madarak, netek! (Belekapaszkodik a sapkájába.) Azt a jószágos istállát ennek a megkócosodott világnak!

Örzsé (nagyon alázatosan): Elfeleltem. Mit csináljak?

Mihály: Mert mindig máshol jár az eszed, mint ahol köllene! Most aztán az elfeledéssel prókátoroskodsz. Én meg dolgozok, mint a marha, aztán van is, nincs is! Oda a drága kukorica! (nagyot ordít.) Ezt te csináltad!

Örzsé: Üssön agyon! Hát üssön agyon! (Sír.)

2. Jelenet.

VOLTAK, SZOMSZÉD.

Szomszéd (deresedő fejű, ravasz kás ember, belép az udvarba, nagy hangon): Aggy Isten! Eljöttem a' végett a körösztfürész végett, akit a minap... (Hirtelen elhallgat, Mihályra néz, aztán Örzsére. Elborultan): No!... Csak nem marakodtatok össze, hogy olyan ábrándosan nézdeltek, egymásra, mint a fanciesali feszület.

Mihály (szünet után sóhaj): Oda a kukoricám!

Szomszéd (nagy érdeklődéssel): No!

Mihály: Kiszórhatom a madaraknak.

Szomszéd: Csak nem?

Mihály: Megdohosodott.

Szomszéd (összeráncolja a szemöldökét): Hogyan?

Mihály: Ez az oka, e! (Az asszony felé fenyeget.) Mert sohase teszi meg, amit az ember mond neki... Meg köllött volna forgatni, aztán nem forgatta meg.

Örzsé (hirtelen abbahagyja a sírást, hevesen Mihályhoz): Keed az oka! Mért nem nézett utána eddig.

Mihály (előnti a méreg): Még neked áll följebb?

Örzsé: Én se vagyok cseléd a háznál! Nekem is van szavam. Ami igazság, az igazság. Hibás vagyok, de keed is az. Két módon fordul a házásélet, az asszonyon meg az emberen. Egyőnk se tehet a másiknak szemrehányást ebbe a dologba.

Mihály (az asszony felé megy): Ne prézsmítálj, mert!...

Szomszéd (közibük áll, csillapítja őket): Csak nem gyilkoljátok meg egymást azért a rongyos kukoricáért? Na, nézze meg az ember! Hát illik az két ilyen élemedett házaspárhoz!... Hiszen ha mi is így cselekednénk a Julival, már régen megettük volna egymást, mivelhogy mindennap marakszunk... Meg köll fordítani azt a kukoricát, aztán riktig!... Nem dohosodott a' meg, csak befulladt.

Mihály (gúnyosan): Hm! De okos vagy la! Hiszen, ha csak a kukoricáról volna szó, nem köllene tanácsadás. Magam is tudnám, mit cselekedjek. Neki állnék, aztán ripsz-

rapsz — megfordítanám. Azonba ott a krumpli meg a répa! Nyakunkon a fagy. Az éccaka már behártyásodott a víz teteje. El köllene vermelní. Ha a kukoricát forgatom meg, elfagy a krumpli meg a répa. Ha a krumplit vermelem el, oda a kukorica. (Elkeseredetten.) Most aztán tégy igazságot, ha tudsz!

Szomszéd: Lám! Te mondod nekem, hogy okos vagyok, aztán — ahol a' — te vagy az okos! Ha rajtad állt volna, te se igen találd volna ki a spanyol pöcsétet. Úgy odáig vagy avval a vacak kukoricával, hogy olyant még maga az Úristen se látott. Mintha a világ dült volna össze körülötted. Hát nem tudsz magadon segíteni?... Fogadj két embert, aztán míg te az Örzsével elvermeled a krumplit, addig azok megforgatják a kukoricát, azzal rendben van. Nem köll azért a vacak kukoricáért mindjárt falnak menni!

Mihály: Úgy ám! Aztán füzessem nekik a méregdrága napszámot. Mi?

Szomszéd: Ördögöt füzeted! Megcsinálják azt ingyért is. Nem köll hozzá más, csak egy kis észbeli tehetség.

Mihály: Kik azok a bolondok?

Szomszéd: Hát azok!

Mihály: Kik?

Szomszéd: Akik ingyért dolgoznak.

Mihály: Olyan is van?

Szomszéd: Vannak a faluban mindig mihaszna, léhűtő emberek.

Mihály: Nem ősmerek olyanokat.

Szomszéd: Hát — ami azt illeti — hamarjában én se tudom, kik volnának azok. De akad. Csak keresni köll. Mivelhogy a szent evangélium is aszongya: Aki keres, a' talál... Appedig igazat mond.

3. Jelenet.

VOLTAK, JULI.

Juli (fiatal leány, beszalad; a szomszédhoz ijedten): Édesapám! A fináncok házról-házra járnak, aszongyák, az éccaka szüzdohányt csempésztek a «Tulsó félről» a faluba. Azt keresik.

Szomszéd (miután nyugodtan végighallgatta, a leányhoz): Dohányt? (Mialatt beszél, erősen gondolkodik.)

Juli: Azt.

Szomszéd: A fináncok?

Juli: Azok.

Szomszéd: A faluban keresik?

Juli: Ott.

Szomszéd: Hol láttad őket?

Juli: Itt vannak a negyedik szomszédomba, a hóbögő Tót Péter bácsiéknál.

Szomszéd: Keresik?

Juli: Keresik.

Szomszéd (más hangon. Készen van a terve): Hát ha keresik, hát csak keressék! (Kezefejével végigsimít a bajuszán.) Én meg aszondom, ne búsulj, Mihály! (Sercent.) Most már tudom, kik forgatják meg a kukoricádát!

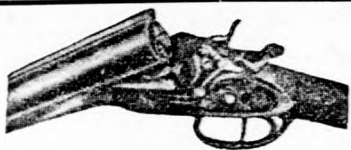
Mihály: Kik?

Szomszéd: Akik a hóbögő Tót Péternél vannak.

Mihály (nagyot néz): A fináncok?

Szomszéd: Úgy megdolgoznak veled, hogy öröm lesz őket nézni. Még bele is izzadnak.

(Folytatjuk.)

MRAVKÓ JÓZSEF UTÓDA

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9.
Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlődő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes lötlények, löszerek.

Máthé András vörösréz- árugyár Újpest,

Károly-u. 11. Tel. 140-06. Pálinkafőző üstökét, finomító készüléket és vörösréz mosóüstöket a legprimább kivitelben állandóan raktáron tartók.

JÖVEDELMEZŐ BURGONYATERMELÉS

Írta: BERTSCH OTTÓ m. kir. gazdasági tanár.
Egyetlen kisgazda sem nélkülözheti e könyvecskéket, ha komolyan el akarja érni azt, hogy az eddignél nagyobb és értékesebb burgonyatermése legyenek.
Megrendelhető a pénz előzetes beküldése mellett a „VASÁRNAP” könyvosztályánál, Budapest, VI., Ó-utca 10. Ára bérmentes küldéssel 32.000 kor.

Necsak olvassuk, hanem terjesszük is a magyar gazdák és földművesek egyetlen napilapját az

UJ BARÁZDÁT
és legszebb képes hetilapját a
„VASÁRNAP”-ot!

HARRACH OTTÓ

Ingatlanforgalmi vállalat
Budapest, Egyetem-utca 6.

Birtokok nagy számban előjegyezve, a t. gazdaságosság bizalommal forduljon hozzá, minden igényt módomban álli kielégíteni.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapálóekék, fűkaszalók,

marokrakó és kéveköthő aratógépek, lógerelyék, kézi-járgányosok, motoros- és gözcséplőkészletek, szecsakavágók, répavágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legutányosabban.

Ruházati szükségletét

legelőnyösebben a

„HANGYA”

vidéki szövetkezetekben szerezhető be.

KAPHATÓ: Férfi- és női ruhának való szövetek, fehércemüre, ágycemüre való chiflon, vászon, sephár, kanavász. Szabóhellyek, kész fehérceműk és folsóruhák, ágyszínkék mindenemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárúk.

Gödöllői fővonalon

tizenhat hold föld, két darabban, kastélyszerű úrlakkal, gazdasági épületekkel, gyümölcsösökkel — **Nagykóta** vidéken 240 holdas jóminőségű homokbirtok, négyszobás úrlakkal, külön gazdatiszti lakással, gazdasági épületekkel, 15 hold szőlővel, patak mellett. **Felsőborsodban** kitünő vidéken kétszázötvenholdas birtok úrlakkal, gazdasági épületekkel. — **Nógrádban** kétszázötvenholdas és kétszázhatvanholdas. — **Biharban** hetvenholdas. — **Tolnában** százötvenholdas birtok és ezeken kívül az ország különböző részein e föld több kisebb-nagyobb birtok eladó.

Dr. Héray Andor

„O. F. B.” engedélyével működő Ingatlan irodájánál, IX., Rákos-u. 11., földsz. 1.

PEÉR GYULA

orvosi műszerész

Budapest, VIII., Baross-utca 21. sz.

Készít teljes felelősséggel elsőrendű sérvkötőt, haskötőt, görcsérharisnyát, műlábat, támgepet, testegyenésítő fűzőt. Raktáron tart orvosi műszert, egészségügyi és betegápolási gummi árut. — **Becsületlen kiszolgálás garántálva!**

Drótkerítés Hungária Tonat

HAIDEKKER

Árjegyzék ingyen. SÁNDOR,
Üllői-út 48/27. Budai fiók: II., Fő-u. 59. sz.

Szakorvosai rendelők vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarian-oltás!

Rendelés egész nap.

VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből. RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNPOR

szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszerű

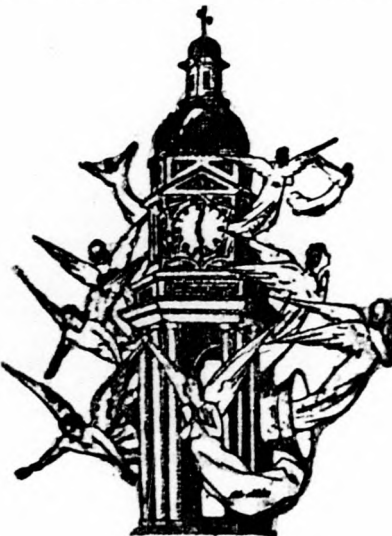
szőlőpermetezők

szénkénevezők, háti és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyáriáron beszerezhetők

SZONTÁGH PÁL részárnyár Bpest, IX., Üllői-út 19.

Levelek és rendelések gyors és pontos elintézése miatt TERÉNYI SAMU cégfőnök nevére Üllői-út 19. szám alá intézendők.

HARANGOKAT

tiszta harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Orsz. Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a

HARANGMŰVEK R. - T.

„ECCLESIA” ALAPÍTÁSA
BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.

Ezek a mi

Magyarok! Földművesek!
Gazdák! Kisiparosok!
Csak ezeket a naptárakat olvassátok!

Uj Barázda Naptár 1925. évre
Vasárnap Naptár 1925. évre
Nagy Képes Családi Naptár 1925. évre
Nagy Képes Regélő Naptár 1925. évre
Faluk Naptár 1925. évre

Naptáraink!

Szövetkezetek figyelmébe!

Elsőrendű színbőrökből készült férfi, női és gyermekcipők, box- és sevrőbőrökből, továbbá munkásbakancsok a legjobb minőségben a legutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA” ruházati és díszműárusztályánál.

Legjobban az jár, aki a „VASÁRNAP”-ban hirdet.